

Alþingi
Erindi nr. P 140/568
komudagur 1.12.2011

Efni: Umsögn Umhverfisstofnunar um tillögu til þingsályktunar um stofnun þjóðgarðs við Breiðafjörð

1. Umhverfisstofnun fagnar sérhverri tillögu að friðlýsingu svæðis með mikið verndargildi bæði á landsvísu og heimsvísu, og eiga þau viðmið svo sannarlega við um svæðið sem hér er gerð tillaga um. Tillögur að friðlýsingum einstakra svæða koma til með ýmsum hætti, frá einstökum þingmönnum, sveitarfélögum, félagasamtökum og einstaklingum. Óneitanlega er það þó svo að á stofnuninni hvílir sérstök ábyrgð á að vinna að friðlýsingu svæða á náttúruverndaráætlun, sem er stefnumótun alls Alþingis í friðlýsingarmálum og samþykkt var með öllum greiddum atkvæðum.

2. Eins og fram kemur í annarri málsgrein greinargerðar með tillögunni er engan þjóðgarð að finna að finna á Vestfjörðum. Verndargildi þess svæðis sem nefnt er, þ.e. landið milli Þorskafjarðar og Vatnsfjarðar ásamt eyjum, hölmum, skerjum og fjörum er sannarlega mikið og gæti vel hentað sem þjóðgarður. Þess ber þó að geta strax í upphafi að á þessu ári hefur mikil vinna verið lögð í stofnun nýs þjóðgarðs, einmitt á sunnanverðum Vestfjörðum, það svæði er á náttúruverndaráætlun og þar nefnt Látrabjarg-Rauðasandur. Um er að ræða gríðarlega umfangsmikið og flókið verkefni, og svæði sem í framtíðinni gæti náð jafnvel náð yfir allan skagann vestan Kleifarheiðar og vestur á Látrabjarg. Enn er þó allt á huldu um framtíðarfjármögnun þessa verkefnis. Umhverfisstofnun hefur fengið úthlutað 20 mkr. til svokallaðrar Látrastofu, sem að líkindum verður nýtt í þróun e.k. fræðslunets á svæðinu. Að auki tók ríkisstjórn Íslands sérstaka ákvörðun sl. sumar um fjárveitingu til að ráða heilsársérfræðing á vegum stofnunarinnar, sem starfa mun á sunnanverðum Vestfjörðum. Hefur hann þegar verið ráðinn, sinni landvörslu síðari hluta sumars, einkum á Látrabjargssvæðinu, en mun hafa fasta starfsaðstöðu á Patreksfirði. Ljóst er að þetta fjármagn mun engan veginn duga til metnaðarfullrar uppbyggingar þjóðgarðs á þessu stórkostlega og yfirgripsmikla svæði.

3. Við undirbúning friðlýsinga mætir Umhverfisstofnun gjarnan þeim sjónarmiðum að stofnunin og umhverfisyfirvöld almennt ættu að hlúa betur að þeim svæðum sem þegar hafa verið friðlýst, ekki síst með því að verja mun meiri fjármunum í svæðin en hingað til hefur verið gert. Kemur það viðhorf ekki síst upp í umræðum um þjóðgarðanna, en ljóst er að í tilfelli þeirra tveggja sem heyra undir umhverfisráðuneytið eru fjárveitingar í dag langt frá þeim áætlunum sem gerðar voru fyrir stofnun þeirra, bæði hvað varðar framkvæmda- og rekstrarfé. Skeikar þar allt að þriðjungu ætlaðs kostnaðar, og ljóst að mikið vantar upp á að þær væntingar sem vaktar voru við stofnun þjóðgarðanna hafi verið mætt, bæði hvað varðar þá uppbyggingu þjónustu- og fræðsluástöðu sem áætluð var, sem og fjölda starfsmanna.

4. Í ljósi ofangreinds leggur Umhverfisstofnun ofuráherslu á að í meðförum þingsins á umræddri þingsályktunartillögu verði kallað eftir kostnaðargreiningu, og að ef af stofnun

Þjóðgarðs verður, verði búið að tryggja framtíðarfjármagn til framkvæmda og rekstrar Hofsjökulþjóðgarðs fyrirfram, og þá ekki á kostnað þeirra þjóðgarða sem þegar eru í rekstri eða undirbúningur þeirra þegar farinn af stað. Í stuttu máli sagt: allar hugmyndir um stofnun nýs þjóðgarðs eru óraunhæfar nema til komi fé. Þá er betur heima setið en af stað farið.

Virðingarfyllt

Sigrún Ágústsdóttir
sviðsstjóri

Anna Kristín Ólafsdóttir
sérfræðingur